ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

ចំណាប់អារម្មណ៍ ដោយ

លោក រ៉ូប៊ើត ភី ហេយហ្គមែនន៍ (ម.រ.អ.)

(Robert P. Hagemann, IMF)

ជូនសមុខអោយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍របស់ប្រទេសកម្ពុជា

ប្រជុំនៃក្រុមពិគ្រោះយោបល់ ឆ្នាំ២០០៤

៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៤

ខ្ញុំបាទមានកិត្តិយស និង សេចក្តីសោមនស្សក្នុងការផ្តល់មតិយោបល់ខ្លះៗលើការកែទំរង់នៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ជូនសមុខអោយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍របស់ប្រទេសកម្ពុជា ។ នេះជាឱកាសដ៏ស្វាគមន៍មួយ ពីព្រោះការងារនេះបន្តជាប់ពីការប្រកាសដំណើរការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាលើ *ការកែទំរង់នៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ* (PFM) ថ្ងៃម្សិលមិញនេះ ។

ដូចដែលបានបញ្ជាក់ច្បាស់ ក្នុងពេលប្រជុំជាមុននៃក្រុមពិគ្រោះយោបល់ ក្នុងខែកញ្ញាកន្លងទៅនេះ ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈជាស្នូលនៃ *យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ* របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ពីព្រោះវាជាគោលនយោបាយចាក់ស្រេះបំផុតបច្ចុប្បន្ននេះក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។ ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនេះជះឥទ្ធិពលទៅលើស្ទើររាល់គោលដៅសំខាន់ៗ ចាប់ពីស្ថេរភាពផ្នែកម៉ាក្រូ ទៅដល់ការផ្គត់ផ្គង់សេវាសុខភាព អប់រំ ការបង្កើតអោយមានការអនុគ្រោះដល់ការធ្វើជំនួញ ការកាត់បន្ថយអំពើពុករលួយដែលកំពុងរាលដាល ការលើកតំកើងសិទ្ធិមនុស្ស និងសមភាពភេទ និងចុងក្រោយបង្អស់ គឺការកាត់បន្ថយយ៉ាងសន្ធឹកសន្ធាប់គឺរិតនៃភាពក្រីក្រ តោកយ៉ាក ។ គោលដៅខាងលើទាំងអស់នេះស្របទៅនឹងគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍ (MDGs) របស់ប្រទេសកម្ពុជា ។

មុនពេលនិយាយចូលដល់សេចក្តីសង្ឃឹម របស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ របស់ប្រទេសកម្ពុជា ស្តីអំពីរបៀបវារៈនៃកំនែទំរង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ សូមអនុញ្ញាតិអោយខ្ញុំពិពណ៌នាខ្លះៗ អំពីការអនុវត្តន៍ នៃ គោលដៅគំរូដែលបានកំនត់ ចាប់តាំងពីការជួបប្រជុំពិគ្រោះយោបល់កន្លងទៅនាឆ្នាំ២០០២ ។

ការអនុវត្តន៍ប្រៀបធៀបជាមួយនឹងគោលដៅគំរូ

រដ្ឋអំណាចនិងដៃគូរអភិវឌ្ឍន៍របស់កម្ពុជាបានព្រមព្រៀងគ្នាថានឹងវិនិច្ឆ័យការអនុវត្តន៍ ការងារដោយផ្អែកលើគោលដៅគំរូសំខាន់ៗមានជាអាទិ៍ ការចំណាយ ការប្រមូលចំណូល និង តម្លាភាព ។

ការចំណាយជាអាទិភាព

មួយក្នុងចំណោមគោលដៅគំរូនានា គឺកែលំអរការចំណាយជាអាទិភាព (PAP) ដោយបង្កើន ទាំងបរិមាណ និងល្បឿន

នៃការផ្តត់ផ្គង់សាច់ប្រាក់ ។ ក្នុងកំឡុងប៉ុន្មានឆ្នាំកន្លងទៅនេះ ឥណទានភ្ជាប់សន្យាសំរាប់ការចំណាយជាអាទិភាព បានកើនឡើងពិតណាស់ ពី ២.៦% នៃផលទុនក្នុងស្រុកសរុប (GDP) ក្នុងឆ្នាំ២០០១ ដល់ ៣.៣%នៃផលទុនក្នុងស្រុកសរុបក្នុងឆ្នាំ២០០២ និង ៣.២% នៃផលទុនក្នុងស្រុកសរុបក្នុងឆ្នាំ២០០៣ លើសពីនេះទៅទៀតការចំណាយនេះត្រូវបានគ្រោងថានឹងកើនដល់ ៣.៨% នៃផលទុនក្នុងស្រុកសរុបនៅឆ្នាំ២០០៤នេះ ។ ប៉ុន្តែការយឺតយ៉ាវនៃការចំណាយសាច់ប្រាក់សំរាប់សកម្មភាពនៃការចំណាយជាអាទិភាព នៅតែបន្តជាបញ្ហានៅឡើយទោះបីជាមានការខំប្រឹងប្រែងគួរអោយកត់សំគាល់ពីសំណាក់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការបង្កើនល្បឿនការផ្គត់ផ្គង់សាច់ប្រាក់ជាអាទិភាពនេះក៏ដោយ ។លើសពីនេះទៅទៀត ទោះបីជាមានការប្រឹងប្រែងរបស់កំលាំងសំរាប់កាតព្វកិច្ចពិសេស (Task Force) ដែលបានបង្កើតឡើងដោយការផ្តួចផ្តើមរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាក្នុងខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៣ ដើម្បីបង្កើនល្បឿនការបញ្ចេញសាច់ប្រាក់សំរាប់ការចំណាយផ្នែកសុខាភិបាល និង អប់រំក៏ដោយ ក៏ការយឺតយ៉ាវនៅតែវែង និងការបញ្ចេញសាច់ប្រាក់ក្នុងកិច្ចធានាចំណាយដែលសល់ពីឆ្នាំមុនៗ បានបង្កអោយមានការយឺតយ៉ាវដែលមិនអាចជៀសផុត ចំពោះចំណាយជាអាទិភាពក្នុងថវិកាឆ្នាំ ២០០៤ ទៀត ។

គួរអោយស្តាយ ការស្វែងរកតួលេខប្រចាំខែនៃ*ការចំណាយសាច់ប្រាក់* ទៅលើប្រាក់បៀវត្សរ៍ និងលើចំណាយប្រតិបត្តិការតាមក្រសួងនានា ជួបការលំបាក ដោយហេតុនេះហើយយើងមិនមានលទ្ធភាពនឹងវាយតំលៃថាតើមានការកែលំអរការអនុវត្តន៍ថវិកាពីខែមួយទៅខែមួយក្នុងឆ្នាំនីមួយៗបានទេ ។ ក៏ប៉ុន្តែ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ គួរទទួលបានការសរសើរ ដោយបានបង្ហាញនូវការខំប្រឹងប្រែងក្នុងការកែលំអរការបញ្ចេញសាច់ប្រាក់ ក្នុងនោះមានសេចក្តីសំរេចចិត្តថ្មីៗ ដើម្បីបញ្ចូលបន្ថែមនូវបេសកម្ម (វិស័យ) ជាអាទិភាពទាំងបួន ព្រមទាំងការចំណាយផ្នែកប្រាក់បៀវត្សរ៍ និងចំណាយប្រតិបត្តិការ ថែមពីលើចំណាយជាអាទិភាព ចូលទៅក្នុងអាណត្តិរបស់កំលាំងសំរាប់កាតព្វកិច្ចពិសេស (Task Force) ។

ការអនុវត្តន៍ចំណូល

ការអនុវត្តន៍ចំណូលចាប់តាំងពីក្រុមពិគ្រោះយោបល់ប្រជុំនៅខែមិថុនា ២០០២ មានភាពចំរុះ ។ និន្នាការកើនឡើងរបស់ចំណូលបានចាប់ផ្តើមឡើងនៅឆ្នាំ១៩៩៨ បន្តដល់ឆ្នាំ២០០២ ទោះបីជាការអនុវត្តន៍ (១១.២%នៃផលទុនក្នុងស្រុកសរុប) ទាបជាងគំរោងទិសដៅគំរូក៏ដោយ[1] ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ ចំណូលថយចុះដល់ ១០.៤% នៃផលទុនក្នុងស្រុកសរុបនៅឆ្នាំ២០០៣ មួយផ្នែកធំបណ្តាលមកពីការអនុវត្តន៍ចំណូលលើផ្នែកទាក់ទងនឹងពាណិជ្ជកម្ម (trade-related revenue performance) ថយចុះដែលផ្នែកខ្លះដោយសារតែមានការនាំចូលគេចពន្ធកើនឡើង ឥទ្ធិពលអាក្រក់មកពីកូដកម្មប្រឆាំងប្រទេសថៃ ក្នុងខែ មករា ឆ្នាំ ២០០៣ បរិយាកាសមុនពេល និងក្រោយពេលបោះឆ្នោតក្នុងខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០០៣ និងការថយចុះនៃកំណើនវិស័យកសិកម្ម ។ លទ្ធផលនៃការអនុវត្តចំណូលមិនមែនពន្ធប្រៀបធៀបនឹងគំរោងទិសដៅគំរូ ពិបាកក្នុងការវាយតំលៃ ដោយសារផ្នែកខ្លះមកពីការកើនឡើងនៃសំណល់ប្រាក់ដែលជំពាក់ ក្នុងករណីខ្លះទៀត ដោយសារគំរោងប៉ាន់ស្មានខ្ពស់ជ្រុលពេក ។ ផ្ទុយទៅវិញការអនុវត្តន៍ចំណូលនៅនាយកដ្ឋានពន្ធដារបានប្រសើរឡើងក្នុងកំឡុងពេលខាងលើ ដោយសារការខំប្រឹងប្រែងពង្រឹងរដ្ឋបាលគ្រប់គ្រង និង ការរឹតបន្តឹងការប្រមូល

---

[1] ដោយសារការអន្តរាគមន៍កែប្រែនានារបស់គណនីជាតិ និងជាពិសេសផលទុនក្នុងស្រុកសរុប (GDP) ការវាយតំលៃលើការអនុវត្តន៍ចំណូលប្រៀបធៀបនឹងទិសដៅថវិកាដែលបានកំណត់ជាភាគរយនៃផលទុនសរុប ត្រូវតែធ្វើឡើងដោយមានការប្រុងប្រយ័ត្ន ។

ពន្ធដែលនៅជំពាក់ ។ មានការស្តារឡើងវិញខ្លះនៃការប្រមូលប្រាក់ចំណូលជាទូទៅក្នុងឆ្នាំ២០០៤ ប៉ុន្តែមានការពិបាកក្នុងការវាយតំលៃថាតើការប្រសើរឡើងវិញនេះមានចិរភាព ឬដោយសារគ្រាន់តែកំណើនចំណូលតែមួយគ្រា ឧទាហរណ៍ តាមរយៈការអនុគ្រោះជាសាធារណៈ ដែលអនុញ្ញាត្តិអោយរថយន្តនានាដែលពីមុនមិនទាន់បានចុះបញ្ជី មកចុះបញ្ជី (និងបង់ពន្ធ) ។

តម្លាភាពនៃពាក្យពេចន៍នានារបស់កិច្ចសន្យា

លទ្ធផលនៃការអនុវត្តន៍ស្តីអំពីកិច្ចសន្យានានារវាងសាធារណៈ (រដ្ឋ) និង ឯកជន មានភាពគួរអោយខកចិត្តបំផុត ។ ប្រាកដណាស់បើសិនជាមាន ក៏តិចតួចដែរ ការកែទំរង់ដែលត្រូវបានយកមកអនុវត្តន៍អោយមានប្រសិទ្ធិភាពដើម្បីកែលំអរតម្លាភាពនៃកិច្ចសន្យានានារវាងរដ្ឋ និង ឯកជន ។ បទបញ្ជារបស់រាជរដ្ឋាភិបាលផ្ទាល់ក៏មិនត្រូវបានបង្ខំអោយគោរពជាទៀងទាត់ ។ ដោយហេតុនេះហើយ ការពិនិត្យ និង ការសំរេចដោយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ចំពោះការដេញថ្លៃនានាត្រូវបានគេពង្វាងច្រើនជាង ។

ស្ទើរតែគ្រប់កិច្ចសន្យាសម្បទានមិនត្រូវបានត្រួតពិនិត្យជាសាធារណៈ ហើយពាក្យពេចន៍ហិរញ្ញវត្ថុនានា របស់កិច្ចសន្យាភាគច្រើន នោះក៏មិនត្រូវបានប្រកាសអោយសាធារណៈជនដឹងផងទេ។ ប្រតិបត្តិការរបស់អ្នកអនុវត្តន៍កិច្ចសន្យាមិនត្រូវបានវាយតំលៃដោយក្រុមត្រួតពិនិត្យដែលមិនលំអៀង និងឯករាជ្យដែលល្បីឈ្មោះជាអន្តរជាតិណាមួយឡើយ ។ ម្យ៉ាងវិញទៀតកិច្ចសន្យាថ្មីៗ និងការបន្តកិច្ចសន្យាដែលមានបច្ចុប្បន្ន ត្រូវបានបន្តធ្វើឡើងដោយការចរចារ ជាជាងសំរេចដោយការដេញថ្លៃជាលក្ខណៈប្រកួតប្រជែង។ នៅចុងបំផុត ភាពស្រពិចស្រពិល (គ្មានតម្លាភាព) ក្នុងដំណើរការផ្តល់ដីសម្បទាន គឺជាការចង្អុលប្រាប់អោយឃើញបញ្ហាមិនល្អជាពិសេសមួយ ដែលបង្ហាញពីការខ្វះភាពជឿនលឿនលើផ្នែកនេះ។

យ៉ាងណាមិញ យើងបានសំគាល់ឃើញថា រដ្ឋាភិបាលបានបង្ហាញនូវចំលើយជាវិជ្ជមានចំពោះពង្រាងច្បាប់ស្តីអំពី សម្បទាននានាដែលនឹងកែលំអរយ៉ាងច្រើនលើតម្លាភាពរបស់កិច្ចសន្យានានា រួមបញ្ចូលទាំងការដេញថ្លៃដែលមិនត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយ ហើយដែលចរចារជាទ្វេភាគីនោះ ។ យើងកំពុងរង់ចាំមើលការជឿនលឿនក្នុងការធ្វើអោយច្បាប់នេះ បោះជំហានយ៉ាងលឿនទៅមុខក្នុងកំឡុងពេលខាងមុខនេះ ។

មាគ៌ាទៅខាងមុខ

ជាក់ស្តែងណាស់ដែលថា កន្លងមកមាន កាលៈទេសៈបង្កអោយមានអោនភាពមួយចំនួន ដែលប្រាប់ពីហេតុផលចំពោះការបាត់បង់វឌ្ឍនភាពនៃការសំរេចបានគោលដៅតំរូវដែលបានដាក់ចេញនៅក្នុងកម្មវិធីកំនែទំរង់លើការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (PFM) ក្នុងឆ្នាំ ២០០២។ កាលៈទេសៈមួយចំនួននោះ ខ្លះក៏អាចធ្វើការទស្សទាយបាន ដូចជាការបោះឆ្នោតនៅឆ្នាំ ២០០៣ ខ្លះទៀតនោះពុំអាចទស្សទាយបានទេ ដូចជា ជំងឺសារ (SARS) ។ ជាក់ប្រាកដណាស់ "កាលៈទេសៈបង្កអោយមានអោនភាព" ថ្មីៗទៀត អាចកើតឡើងនៅពេលខាងមុខ ហើយដើម្បីជំនះកាលៈទេសៈខ្លះក្នុងចំណោមកាលៈទេសៈទាំងនោះ វានឹងទាមទារនូវឆន្ទៈនយោបាយ ដ៏ខ្លាំងក្លាជាងធម្មតា ។

សេចក្តីសង្ឃឹមនានារបស់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍របស់កម្ពុជា ព្រមជាមួយនឹងជំនួយផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុរបស់ពួកគេ គាំទ្រយ៉ាងពេញលេញយុទ្ធសាស្ត្រកំណែទម្រង់ PFM របស់រដ្ឋាភិបាល ។ កម្មវិធីកំណែទម្រង់នេះ បានគិតគូរយ៉ាងល្អិតល្អន់ក្នុងអត្ថន័យនៃកិច្ចការអាទិភាពដំណាក់កាលអនុវត្តជាលំដាប់ ព្រមជាមួយនឹងការបង្ហាញអំពីតម្រូវការជំនួយ ទាំងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងបច្ចេកទេស ។ រាល់សកម្មភាពនិមួយៗនឹងទាមទារអោយមានការប្តេជ្ញាចិត្តពេញទំហឹងរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធគ្រប់រូប ។ ការព្រួយបារម្ភនានារបស់រដ្ឋាភិបាលកាលពីមុនដែលថាមានភាពខ្វះកិច្ចសហការណ៍ ឬការដាក់ចេញគោលដៅនៅខ្សោយ របស់ជំនួយបច្ចេកទេសសំរាប់កម្មវិធីកំណែទម្រង់ PFM ឥឡូវនេះបានដោះស្រាយហើយ ។ ចំណែកឯការផ្តល់ប្រាក់បៀវត្សមិនគ្រប់គ្រាន់សំរាប់សេវាសាធារណៈ *ដោយខ្លួនវាផ្ទាល់* លែងជាឧបសគ្គសំរាប់កំណែទម្រង់ PFM ទៀតហើយ ព្រោះថាមានការរៀបចំនូវលក្ខណៈគន្លឹះសំខាន់មួយរបស់កម្មវិធីកំណែទម្រង់នេះ គឺកិច្ចផ្តួចផ្តើមផ្តល់ប្រាក់បៀវត្សដែលផ្អែកលើគុណសម្បត្តិការងារ សំដៅផ្តល់ប្រាក់បៀវត្សសមរម្យ និងផ្តល់ការលើកទឹកចិត្តក្នុងអាជីពដល់មន្ត្រីនានា ដែលទទួលខុសត្រូវក្នុងការធ្វើអោយរបៀបវារៈនៃកម្មវិធីកំណែទម្រង់វិវត្តន៍ឈានទៅមុខ ។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នានោះដែរ រដ្ឋាភិបាលក៏ត្រូវមានភាពប្រុងប្រយ័ត្ន ដើម្បីធានានូវនិរន្តភាពនៃគាតព្វកិច្ចចុងក្រោយគឺដើម្បីផ្តល់មូលនិធិពេញលេញទៅលើការកើនឡើងនៃចំណាយលើប្រាក់បៀវត្សនៅពេលអនាគត ដោយតាមរយៈការប្រមូលចំណូលអោយបានច្រើនជាងមុន ។

ដំណាក់កាលទី ១ របស់កំណែទម្រង PFM ដាក់ចេញនូវគោលដៅធំធេងដ៏ត្រឹមត្រូវមួយ គឺការធ្វើអោយថវិកាជាឧបករណ៍ដ៏ជឿជាក់នៃយុទ្ធសាស្ត្រ និងការគ្រប់គ្រងជាប្រចាំថ្ងៃលើធនធានសាធារណៈ ។ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍របស់កម្ពុជា នឹងរង់ចាំមើលការអនុវត្តន៍ដ៏ពេញទំហឹង លើកម្មវិធីសកម្មភាពនានា ក្នុងអំឡុងពេលឈានទៅដល់ការប្រជុំពិគ្រោះយោបល់លើកក្រោយទៀត ។ បន្ថែមលើនេះទៀត ដោយសារភាពចំរុះនៃលទ្ធផលនៃការអនុវត្តន៍កំណែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរហូតដល់ពេលនេះ រួមបញ្ចូលទាំងការខ្វះការជឿនលឿនស្តីពីវិធានការណ៍នានា-ជាសញ្ញាទាំងឡាយនៃឆន្ទៈនយោបាយ-ដែលបានគូសបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ដោយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍របស់កម្ពុជានៅឯការប្រជុំមុនរបស់ក្រុមពិគ្រោះយោបល់នៅខែកញ្ញាកន្លងទៅនេះ វាតំរូវអោយមានភាពប្រាកដប្រជាយ៉ាងខ្លាំងក្លាជាងនេះទៅទៀតសំរាប់ការអនុវត្តន៍ក្នុងឆ្នាំ២០០៥ខាងមុខនេះ ។ធ្វើដូចនេះដើម្បីបំបាត់ចោល នូវការព្រួយបារម្ភរបស់អ្នកដែលតែងតែសង្ស័យអំពីការប្តេជ្ញាចិត្តនិងដើម្បីសំដែងដែរថាមិនមែនមានតែក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុមួយទេ គឺរដ្ឋាភិបាលទាំងមូលមានការគាំទ្រទាំងស្រុងទៅលើកិច្ចការ កំណែទម្រង់នេះ ។

សកម្មភាពទាំងអស់ក្នុងកម្មវិធីកំណែទម្រង់ PFMនេះ គឺសុទ្ធសឹងតែត្រូវការចាំបាច់ ប៉ុន្តែជាក់ស្តែងសកម្មភាពមួយចំនួនមានសារៈសំខាន់ជាងសកម្មភាពផ្សេងទៀត ដោយព្រោះតែសកម្មភាពទាំងនោះមានឥទ្ធិពលផ្ទាល់ទៅលើគុណភាពនៃហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ឬក៏ព្រោះតែសកម្មភាពទាំងនោះមានសារៈសំខាន់ ដោយសារតែពួកវាជាតំណាងអោយសញ្ញានៃឆន្ទៈនយោបាយ ។ ដូចនេះហើយ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍របស់កម្ពុជា នឹងរង់ចាំមើលដោយផ្តោតជាសំខាន់ទៅលើ :

១- ការសំរួលដំណើរការនៃការគ្រប់គ្រងចំណាយសាធារណៈ រួមទាំងសកម្មភាពនានាដែលអនុញ្ញាតិអោយក្រសួងខ្សែបណ្តោយនានា ចំណាយថវិកាដោយពឹងផ្អែកទៅលើថវិកាដែលផ្តល់អោយជាដំណាក់១។

២- ការពង្រីកនូវវិសាលភាពនៃការប្រើប្រាស់អណត្តិបើកប្រាក់សំរាប់រដ្ឋាភិបាល និងដោយរដ្ឋាភិបាល ដោយប្រើមូលប្បទានប័ត្រ ឬការផ្ទេរប្រាក់តាមបច្ចេកទេសអេឡិចត្រូនិក អោយបានគ្រប់ពេល ។

៣- ការអភិវឌ្ឍន៍នូវគំរោងគ្រប់គ្រងលើសាច់ប្រាក់អោយមានន័យពេលលេញនិងតម្លាភាព ដើម្បីធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់រវាងលំហូរចេញ និងចូលរបស់សាច់ប្រាក់ ។

៤- ការបញ្ចប់ជាស្រេចបាច់ នូវការធ្វើសមាហរណកម្មគណនីទាំងអស់ របស់រដ្ឋាភិបាល និងការអនុវត្តន៍ពេញទំហឹងក្នុងការផ្ទេរចំណូលប្រចាំថ្ងៃ ទៅកាន់គណនីឯករបស់រតនាគារជាតិ (Treasury Single Account) ។

៥- និរន្តភាពនៃការប្រមូលប្រាក់ជំពាក់ពន្ធទៅតាមពេលវេលា ដូចដែលបានព្រមព្រៀងកំណត់ និងការបន្តការអនុវត្តន៍នូវវិធានការរឹតបន្តឹង ។

៦- សុក្រឹតភាពនៃការរៀបចំត្រួតពិនិត្យធនធានមនុស្ស ។

៧- ការតាក់តែងម្តងទៀត នូវវដ្តនៃថវិកា (budget cycle) និង ការរៀបចំផ្នែកស្ថាប័ន (រួមមានតួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវនៃបុគ្គលិកសំខាន់ៗ) នៃក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងភ្នាក់ងារនានារបស់ក្រសួងនេះ រួមមាន នាយកដ្ឋានពន្ធដារ នាយកដ្ឋានគយ និង រដ្ឋាករ រតនាគារជាតិ ក្នុងគោលបំណងធានាភាពត្រឹមត្រូវនៃបែបបទបញ្ជានានា និងភាពទទួលខុសត្រូវ ។

តំរូវការពុះពារមានលក្ខណៈធំធេង ហើយសេចក្តីរំពឹងទុកក៏ខ្ពស់ ។ ឥឡូវនេះជាពេលអនុវត្តហើយ ។

*****